

HRVATSKO INFORMACIJSKO I DOKUMENTACIJSKO DRUŠTVO
CROATIAN INFORMATION AND DOCUMENTATION SOCIETY

HID - Drobilica

Godina VI, veljača 2009, br. 1

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Izdvajamo

Uredba o uredskom poslovanju
str. 3

Vodič kroz fondove i zbirke
Državnog arhiva u Zagrebu
str. 5

Informacijska
pismenost
str. 8

Kako uvesti DOI (Digital Object Identifier)
za neki časopis?

str. 6

Glasnik matematički u bazi
Science Citation Index Expanded
str. 9

Sadržaj

Sjednica UO HID-a	Str. 2
HRČAK u brojkama do 9. veljače 2009.	2
Blog: Young Professionals, New Archivists	2
Uredba o uredskom poslovanju	3
Arhivisti i ja – kronike jednog politologa	4
11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: Knjižnice: kamo i kako dalje?.....	4
Libraries In the Digital Age (LIDA) 2009	5
Vodič kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu, 1. svezak i Kazala	5
Kako uvesti DOI (Digital Object Identifier) za neki časopis?	6
Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta	8
Arhivska praksa 11/2008	8
Glasnik matematički u bazi Science Citation Index Expanded	9

HID-Drobilica

Izlazi dvomjesečno

Kontakt e-mail: ivo.tokic@ina.hr

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Sjednica UO HID-a

Sjednica Upravnog odbora Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva održana je 14. siječnja 2009. g. u prostorijama Knjižnice Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta u Zagrebu. Prema Statutu HID-a, Upravni odbor je bio dužan između svojih članova izabrati zamjenika Predsjednika UO i tajnika. Predsjednik UO Tibor Tóth predložio je da se izabere i blagajnik. Jednoglasno su izabrani:

- za zamjenika Predsjednika UO: Marula Vujasinović
- za tajnicu UO: Marina Mayer
- za blagajnicu: Tamara Krajna.

Od ostalih obavijesti ističemo da se priprema dopis Rektorskom zboru s pozivom na potpisivanje Berlinske deklaracije od strane pojedinih sveučilišta. Prijedlog dopisa razradili su Josip Stipanov i Igor Čatić.

HID će se u Državnom arhivu raspitati za troškove digitaliziranja časopisa *Scientia Yugoslavica*. Cjelovita godišta spremna za digitalizaciju trenutno su u Knjižnici IRB-a. Krajnji cilj je sva godišta časopisa (1974-1990) unijeti u *Hrčak*. Troškove digitalizacije platit će HID, koji će organizirati i unos časopisa u HRČAK. Spomenuti časopis sadrži niz pionirskih radova iz naše sredine s područja bibliometrije, scientometrije, informacijskih znanosti itd. Upravo to je razlog zašto HID želi časopis staviti na uvid u digitaliziranom obliku na portalu HRČAK.

Nastavlja se i rad na projektu *Informacijsko opismenjavanje studenata*. Na projektu trenutno rade Tibor Tóth i Sonja Špiranec koji istražuju „bolonjske“ programe studiranja na fakultetima svih hrvatskih sveučilišta i koliko su u njima zastupljeni kolegiji za informacijsko opismenjavanje studenata. Dosadašnji je zaključak da je takvih kolegija i sadržaja vrlo malo. Nakon završetka istraživanja, razradit će se prijedlozi za sustavno razrješavanje te problematike na svim fakultetima, a prijedlozi će se dostaviti svim sveučilištima i MZOŠ-u.

Marina Mayer, Ivo Tokić

Vijesti

HRČAK u brojkama do 9. veljače 2009.

Svi podaci mogu se iščitati s portala HRČAK <http://hrcak.srce.hr/>, gdje spomenutog datuma postoji 179 uključenih časopisa predstavljenih sa 2.563 brojeva (sveščića). Od tih brojeva časopisa nepotpun je unos u 2.393 slučaja jer nedostaje puni tekst. Međutim, kod 29.393 unesenih radova osim bibliografskih podataka postoji i puni tekst tih radova. To je ono pokazuje gruba statistika. Nekim redakcijama zaista se može čestitati na ogromnom radu i trudu, dok neke redakcije pomalo zaostaju s ažurnošću unosa podataka te imaju neprimjeren broj priloga bez punog teksta. Uz njih, postoje i časopisi koji su se tek sada priključili Hrčku te opravdano trenutno nemaju priloge.

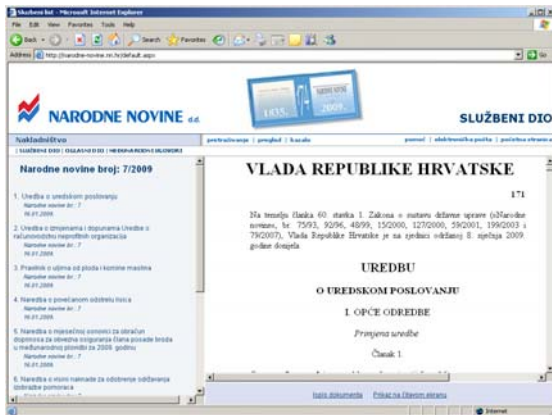
Tibor Tóth

Blog: Young Professionals, New Archivists

Početkom siječnja arhivskoj je zajednici, mladim stručnjacima ali i sveučilišnim profesorima i starijim arhivistima, upućen poziv za sudjelovanjem na blogu Međunarodnog arhivskog vijeća (ICA) "Young Professionals, New Archivists". Cilj je uključiti mlade stručnjake u rad ICA-e, promovirati međugeneracijski dijalog o stanju arhivske struke i njenim budućim potrebama, te omogućiti mladim arhivistima i uredskim djelatnicima da postanu aktivni glas budućnosti. Više na: <http://archivists.wordpress.com/>

Živana Heđbeli

Uredba o uredskom poslovanju

U Narodnim novinama br. 7/200 od 16. siječnja 2009. <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx>

objavljena je nova *Uredba o uredskom poslovanju* kojom se uređuje uredsko poslovanje u tijelima državne uprave. Uredsko poslovanje je skup pravila, mjera u postupanju s pismenima, njihovu primanju i izdavanju pismena, njihovoj evidenciji i dostavi u rad, obradi, korištenju, otpremanju, čuvanju, izlučivanju i predaji nadležnom arhivu ili drugom nadležnom tijelu. Postupanje s pismenima u elektroničkom obliku obavlja se sukladno propisima kojima se uređuje postupanje s elektroničkim ispravama.

Uredba određuje da je dokument svaki podatak, odnosno svaki napisani, umnoženi, nacrtani, slikovni, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili bilo koji drugi zapis podatka, fizički predmet, priopćenje ili informacija, koji sadržajem i strukturom čini raspoznatljivu i jednoznačno određenu cjelinu povezanih podataka; elektronički dokument je bilo koja vrsta elektroničkog zapisa koji nema svojstva elektroničke isprave; elektronička isprava je isprava uređena sukladno posebnim propisima... Primljena, razvrstana i raspoređena pismena te vlastiti akti upisuju se u upisnik predmeta upravnog postupka ili u urudžbeni zapisnik, kao osnovne evidencije uredskog poslovanja. Upisnik predmeta upravnog postupka i urudžbeni zapisnik vode se po sustavu brojčanih oznaka, odnosno klasifikacijskih oznaka i urudžbenih brojeva.

Pismohrana preuzima dovršene spise (predmete), organizira korištenje, obradu, izlučivanje pismena i drugih dokumenata, vodi evidenciju o registraturnoj građi, brine se za cjelovitost i središnjost cjelokupne registraturne i arhivske građe, nadzire je i čuva te obavlja poslove u svezi s predajom gradiva nadležnom arhivu sukladno posebnim propisima o arhivskoj djelatnosti.

Riješeni predmeti stavljaju se u pismohranu i u njoj čuvaju, sukladno propisima o zaštiti arhivske građe. Ako se pismena obrađuju elektroničkim putem, riješeni predmeti snimaju se na elektronički medij i čuvaju na drugom mjestu. U izvornom obliku na papiru čuvaju se samo oni dokumenti za koje je to utvrđeno propisom o izlučivanju arhivske građe. Na čuvanje spisa u pismohrani primjenjuju se propisi o čuvanju arhivske građe.

Dovršeni predmeti odlažu se u pismohranu po klasifikacijskim oznakama, po rednim brojevima predmeta. Za svaku klasifikacijsku oznaku treba u pismohrani predvidjeti, u pravilu, posebni omot (fascikl, korice s vezicama i slično) u kojem se predmeti slažu po broju predmeta unutar klasifikacijske oznake. Knjigu pismohrane dužna je voditi pisarnica, kao pomoćnu evidenciju radi općeg pregleda cjelokupnog gradiva odložene u pismohranu ukoliko se elektroničkim putem ne vidi koji su predmeti u pismohrani.

Određbe ove uredbe koje se odnose na primjenu tradicionalnih uredskih sredstava na odgovarajući način se primjenjuju i na elektroničku obradu dokumenata, osim u slučaju kad je izrijekom propisan postupak za elektroničku obradu dokumenata. Uredsko poslovanje u elektroničkom obliku uredit će standardnim projektom elektroničkog uredskog poslovanja čelnici središnjih tijela državne uprave nadležni za poslove opće uprave i informatičko poslovanje. Klasifikacijske oznake i brojčane oznake stvaratelja i primatelja pismena uredit će se napatkom o klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaratelja i primatelja pismena kojeg donosi čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave. Uredba stupa na snagu 1. siječnja 2010. godine.

Živana Heđbeli

Arhivisti i ja – kronike jednog politologa

Kada me, davne 2007., kao nadobudnog studenta politologije slučajnost dovela na volontiranje u jedan Vladin ured, nisam ni sanjala da ću se tamo baviti poslovima arhiviranja. Naime, situacija s uredskim dokumentima je bila u malo lošijem stanju pa se trebala pomoć bilo koga, čak i studenta koji se nikad takvim poslovima nije bavio. Uz svesrdnu pomoć teta iz Ureda za opće poslove, tajne te mitske znanosti – arhiviranja, postale su mi ponešto jasnije i svim sam se svojim snagama bacila na taj posao. Danas, 10 dužnih metara izlučene dokumentacije i jednog natječaja za posao kasnije, evo me kao vježbenika u Vladinom uredu za udruge i ujedno govornika na 43. savjetovanju Hrvatskog arhivističkog društva u Trogiru.

Sudbina je htjela da me moje prvo samostalno poslovno putovanje vrati na same početke mog rada u državnoj službi te sam se tako ponovo našla u analiziranju propisa o korištenju i čuvanju arhivske građe kako bi kolegama arhivistima pokušala pomoći u pitanju kako postupati s arhivskom građom organizacija civilnoga društva. Naime, te su organizacije same po sebi privatni stvaratelji koji, kao takvi, nemaju obvezu predavanja svojeg gradiva Državnom arhivu. S druge strane, svjedoci smo da su mnoge organizacije civilnoga društva odigrale značajniju društvenu ulogu u kratkoj povijesti Republike Hrvatske, pa se ukazala potreba očuvanja njihovog arhivskog gradiva.

U tri dana Savjetovanja bio je zaista velik broj tema, od onih koje su se bavile temeljnim pitanjem što znači biti arhivist, preko novih tehnologija primjenjivanih u zaštiti gradiva pa sve do određenih socioloških tema o novoj generaciji radnika, pa tako i arhivista. Bilo je tu i postavljanja etičkih pitanja vezanih za arhivsku struku, a održana je i Skupština Hrvatskog arhivističkog društva. Zadnji dan bio je rezerviran za pravo istraživanje povijesnih obilježja grada Splita, uključujući posjet Državnom arhivu i Meštrovićevom muzeju, što je zaista jedinstveno iskustvo. Obzirom na viđeno, bez imalo ustručavanja mogu reći da će mi ovo Savjetovanje ostati još dugo, dugo u sjećanju. Saznala sam velik broj novih informacija i moram priznati da mi se arhivska struka nije činila tako zanimljivom prije ovog putovanja. No, kad vidite sve te ljude, istinski zaljubljene u svoj posao i predane očuvanju baštine i društvenog sjećanja, zapitate se: Je li i moj posao tako društveno značajan? Odgovor je uglavnom negativan.

Tulume koje su nam arhivisti priredili, neću ni spominjati...Hrana je bila fenomenalna, a glazba još bolja. Način na koji su se zabavljali još me više fascinirao, obzirom da svi mi negdje duboko u sebi nosimo predrasude da su povjesničari dosadni. Vjerujte, bilo je sve samo ne dosadno. Nikad nisam toliko pjevala ni plesala kao te dvije večeri, i to među ljudima koje do tada nisam znala. Zavukli su mi se pod kožu do te mjere da sam si platila autobus natrag (usprkos povratnoj avionskoj karti) kako bi se to naše druženje još malo produljilo. Doduše, nisam baš ni neki ljubitelj letenja...

Svi koje zanima detaljan program Savjetovanja, neka svrate na web Hrvatskog arhivističkog društva <http://www.had-info.hr> gdje će naći još puno zanimljivih stvari. Ja se iskreno nadam da ću i iduće godine moći pisati o svom putovanju na Savjetovanje arhivista, te se u tom kontekstu toplo preporučam nadležnima.

Marina Lochert

Skupovi

11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: *Knjižnice: kamo i kako dalje?* Opatija, 1. do 4. 4.2009.

Naslovna tema 11. dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica je *Knjižnice: kamo i kako dalje?*, a podteme su: *Knjižnice i očuvanje kulturne baštine*, *Knjižnice bez granica: digitalni repozitoriji* i *Knjižnični softver*. Organizatori skupa (Hrvatsko knjižničarsko društvo, Sekcija za specijalne i visokoškolske knjižnice; Sveučilišna knjižnica Rijeka) pružaju mogućnost sudionicima da iznesu svoju viziju budućnosti knjižnica. Traže se odgovori na pitanja sudjeluju li knjižnice u očuvanju kulturne baštine, trebaju li nam repozitoriji (institucijski, tematski), koji se knjižnični softveri koriste, u kojem smjeru će se razvijati. Bitno je svratiti pozornost na očuvanje hrvatske kulturne baštine, zatim osvrnuti se na podizanje učinkovitosti i kvalitete usluge knjižnica i važnosti uvođenja kvalitetnih knjižničnih softvera te kako izgraditi i održavati repozitorije. Organizatori pozivaju zainteresirane da aktivno sudjeluju u radu skupa te da prijave svoje posterske prezentacije a rok je 1. ožujka 2009. godine.

Više na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/142/>.

Irena Pilaš

Libraries In the Digital Age (LIDA) 2009 Dubrovnik – Zadar, 25. do 30. svibnja 2009.

Kako najavljuju organizatori dobro poznate međunarodne konferencije, ovo je deseta i zadnja LIDA koja će se održati u Dubrovniku te se nakon nje konferencija seli na Sveučilište u Zadru gdje će se održavati svake druge godine.

Organizacijski, konferencija se odvija u dva dijela sa sljedećim temama:

I dio: Refleksije: Promjene zbog digitalnih knjižnica i u digitalnim knjižnicama u posljednjem desetljeću

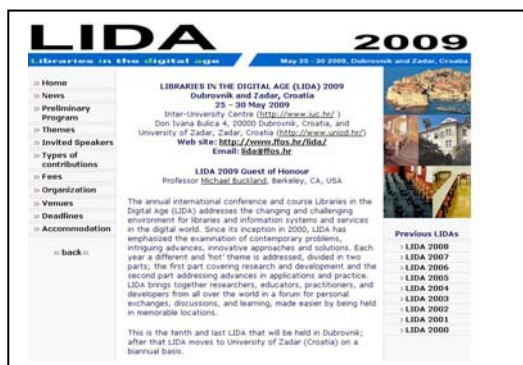
Cilj prve teme LIDA-e 2009 je promišljati o promjenama koje su se pojavile u digitalnim knjižnicama u ovom desetljeću te istražiti i vrednovati nastojanja, koncepte i ideje koji su iz njih nastali. Opći cilj nije samo promišljati i sintetizirati što se događalo, već potaknuti i daljnji razvoj trenutnih nastojanja, kao i razvoj okvira unutar kojih se različita i buduća nastojanja mogu uspoređivati, vrednovati i poboljšavati. Radi se o pogledu unazad kako bi se bolje gledalo naprijed.

II dio: Baština i digitalne knjižnice – digitalizacija, zaštita, pristup

Cilj druge teme LIDA-e 2009 je istražiti nastojanja, koncepte i ideje vezane uz definiranje i očuvanje baštinskih zapisa u digitalnim knjižnicama. Ovom temom želi se spojiti stručnjake koji se bave baštinom unutar knjižnične i informacijske znanosti te stručnjake iz drugih polja kojima je ova problematika zanimljiva kako bi se njihova nastojanja vrednovala, usporedila i unaprijedila.

Više informacija dostupno je na: <http://www.ffos.hr/lida/>

Irena Pilaš

Publikacije

Vodič kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu, 1. svezak i Kazala

U studenome 2008. godine Državni arhiv u Zagrebu promovirao je 1. svezak *Vodiča kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu* i pripadajuća *Kazala*. Prvi svezak *Vodiča* je arhivističko obavijesno pomagalo koje sadrži arhivističke opise 1131 fonda i 17 zbirki pohranjenih u Državnom arhivu u Zagrebu (koliko ih je bilo krajem 2007.), čije gradivo potječe iz razdoblja od 1258. do 2004. godine. *Vodič*, kao i *Kazala* koja ga prate, rezultat su nastojanja da se sastave integrirana arhivska obavijesna pomagala koja će obuhvatiti cjeloviti fondus Državnog arhiva u Zagrebu i olakšati arhivskim korisnicima pronalazak pravih informacija. Rad na knjigama trajao je više od tri godine i prošao je nekoliko faza, od izrade web-aplikacije *FIZZ*, koja je omogućila unos podataka o fondovima i zbirkama, preko ispisa tih podataka i njihove provjere te konačnog uređenja višerazinskog i standardiziranog opisa arhivskih fondova i zbirki. U tom su

procesu sudjelovali svi stručni arhivski djelatnici Državnog arhiva u Zagrebu, odnosno deset arhivista i šest arhivskih tehničara. Osim njih, svakako treba spomenuti i starije generacije arhivista - prethodnika koji su svojim radom na sređivanju, obradi i opisu arhivskoga gradiva doprinijeli uspostavljanju intelektualnog nadzora nad gradivom i pomogli nam da ga učinimo dostupnim.

Sadržajno, *Vodič* je podijeljen na 11 velikih cjelina u skladu s hrvatskom nacionalnom arhivističkom klasifikacijom, prema kojoj se fondovi i zbirke u Državnom arhivu u Zagrebu grupiraju u skupine, odnosno klase od A do L, kako slijedi: A. *Uprava i javne službe*, B. *Pravosuđe*, C. *Vojne postrojbe, ustanove i organizacije*, D. *Odgoj i obrazovanje*, E. *Kultura, znanost i informiranje*, F. *Zdravstvo i socijalne ustanove*, G. *Gospodarstvo i bankarstvo*, H. *Političke stranke, društveno-političke organizacije i sindikati*, I. *Društva, udruge, udruženja*, K. *Vlastelinski, obiteljski i osobni fondovi*, L. *Zbirke izvornoga arhivskoga gradiva*.

Fondovi i zbirke prikazani u 1. svesku *Vodiča* opisani su s ukupno 15 elemenata opisa usklađenih s Općom međunarodnom normom za opis arhivskoga gradiva ISAD (G). To su sljedeći elementi: *Naziv fonda ili zbirke*, *Signatura fonda ili zbirke*, *Vremenski raspon gradiva*, *Količina gradiva*, *Sadržaj fonda ili zbirke*, *Serije u fondu ili zbirci*, *Valorizacija fonda ili zbirke*, *Jezik u gradivu*, *Pismo u gradivu*, *Arhivistička obavijesna pomagala*, *Naziv stvaratelja fonda ili zbirke*, *Sjedište stvaratelja fonda ili zbirke*, *Vremenski raspon djelovanja stvaratelja fonda ili zbirke*, *Promjene naziva stvaratelja fonda ili zbirke*, *Historijat stvaratelja fonda ili zbirke*.

U međuvremenu, u Arhiv stalno pristižu novi fondovi te proces sređivanja i obrade gradiva nikada ne prestaje. Vrlo smo brzo postali svjesni potrebe za izdavanjem 2. sveska *Vodiča* u kojem ćemo opisati te nove akvizicije te, osim toga, proširiti postojeće opise fondova i zbirke dodatnim elementima opisa: bibliografskim podacima, podacima o njihovim dopunskim izvorima u drugim arhivima i srodnim ustanovama te podacima o stvarateljima arhivskoga gradiva na području nadležnosti Državnog arhiva u Zagrebu.

Prvi svezak *Vodiča* sa svojih 1010 stranica formata A4 pokazao se veoma opsežnom knjigom. Kako bismo korisnicima dodatno olakšali snalaženje u *Vodiču*, osmislili smo prikladni bookmarker koji s prednje strane sadrži popis početnih i završnih stranica poglavlja, dok se na njegovoj poleđini nalaze objašnjenja nekih važnijih arhivističkih pojmova. Osim što olakšava pregled knjige, bookmarker može poslužiti i kao razdjelnik stranica.

Prvi svezak *Vodiča* prate pripadajuća *Kazala*, uvezana u posebnu knjigu. Osim abecednog popisa fondova i zbirke i njihovog popisa prema matičnom broju, u *Kazalima* nalazimo abecedno i tematsko predmetno kazalo te kazalo osoba i kazalo mjesta. Prilikom izrade predmetnih kazala naročito je došla do izražaja i isplatila se terminološka disciplina koju su arhivisti ranije pokazali prilikom opisivanja sadržaja i valorizacije gradiva. To je omogućilo opsežnu razradu pojmova i izradu tematskih predmetnih kazala za čak 23 grupe istraživačkih tema.

Osim što je tiskan u knjizi, cjeloviti sadržaj 1. sveska *Vodiča kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu* nalazi se i na internetu, na URL adresi <http://www.daz.hr/vodic>. Online *Vodič* programiran je na OpenSource CMS platformi, temeljenoj na PHP i MySQL tehnologiji. Online izdanje *Vodiča* smješteno je na Linux poslužitelj jednog hrvatskog internet - providera. Pristup online izdanju je potpuno slobodan, a za pregled *Vodiča* korisnici trebaju imati samo vezu na internet i neki od uobičajenih internet preglednika.

Struktura podataka u online *Vodiču* jednaka je onoj u tiskanom izdanju. Svaki fond i zbirka opisani su u svojim zasebnim web-člancima koje nadležni arhivisti kao web-administratori mogu uređivati i izmijeniti, prema potrebi. To otvara brojne nove mogućnosti u odnosu na tiskano izdanje jer se podaci o fondovima i zbirkama mogu redovno ažurirati i nadopunjavati.

Osim toga, online *Vodič* sadrži i kategoriju *Izdvojeno* koja nije prisutna u tiskanom izdanju. Ta se kategorija dijeli na dvije sekcije: *Matične knjige* i *Kazalo osoba*. Sekcija *Matične knjige* je proširena verzija postojećeg arhivskog inventara Zbirke matičnih knjiga, koja osim popisa matičnih knjiga koje se čuvaju u Državnom arhivu u Zagrebu daje korisnicima i brojne druge podatke (shematizam župa, kazalo župa), dok je *Kazalo osoba* stalno rastuća baza podataka o osobama čija su imena zabilježena u raznim obavijesnim pomagalicama Državnog arhiva u Zagrebu.

Jedna od najvećih vrijednosti online *Vodiča* su neiscrpne mogućnosti pretraživanja njegova sadržaja. Korisnici su te mogućnosti vrlo brzo prepoznali, a to pokazuje i web-statistika koja svjedoči o velikom porastu broja posjetitelja web-stranice Državnog arhiva u Zagrebu nakon što je *Vodič* stavljen na web u studenome 2008. (s prosječnih 270 u kolovozu 2008. na više od 380 posjeta dnevno u razdoblju od studenoga 2008.).

Osim toga, u pripremi je i elektroničko izdanje cjelovitog *Vodiča kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu*. Njegova objava, kao i publiciranje knjižnog izdanja 2. sveska *Vodiča* predviđeni su tijekom sljedeće godine.

Branka Molnar

Kutak za urednike časopisa ... i ostale

Kako uvesti DOI (Digital Object Identifier) za neki časopis?

DOI je jedinstvena alfanumerička šifra dodijeljena pojedinačnom digitalnom objektu (članku, poglavlju u knjizi, itd.) Više se o tome može pročitati na http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_object_identifier kao i u prezentaciji *DOI: kako, kada, gdje i zašto?*, koju je 18. lipnja 2008. na kolokviju Knjižnice Instituta Ruđer Bošković održao Marko Gašpić, tehnički urednik Croatian Medical Journala. Prezentacija je dostupna na adresi http://nippur.irb.hr/nippur1/kolokviji/marko_gaspic_2008/DOI_cmj.ppt.

Koraci potrebni za uvođenje DOI:

1. Potrebno je od organizacije CrossRef zatražiti ućlanjenje. To se treba učiniti na adresi http://www.crossref.org/02publishers/22request_mem.html
2. Poslije toga ćete od CrossRefa dobiti dodatne informacije i dva obrasca:
  - a. *Membership application* – u kojem navodite informacije o prihodima od izdavaštva i ostalim publikacijama izdavaća koji traži ćlanstvo
  - b. *Membership agreement* za "The Publishers International Linking Association" (PILA) – koji specificira dućnosti i obveze participacije, traži potpis odgovorne osobe i kontakte.Važno je imati na umu da u ćlanstvo ne ulazi ćasopis nego izdavać – dakle fakultet, strukovna organizacija i sl. Sve publikacije istog izdavaća tako će imati isti prefiks (npr. svi ćasopisi Pravnog fakulteta u Zagrebu, pa i ostala digitalna građa imat će isti prefiks - 10.3935). To znaći da ćlanstvo traži osoba koja predstavlja instituciju izdavaća, ali i da jednom kad institucija uzme svoj DOI, taj moće koristiti za sve publikacije koje izdaje.
3. Nakon što pošaljete svoju aplikaciju i ugovor o ćlanstvu, dobit ćete polugodišnji raćun. Godišnja ćlanarina će (ukoliko su prihodi od izdavaštva ispod 1milijuna amerićkih dolara) redakciju koštati 275 USD (toliko iznosi u 2009. godini)
4. Nakon što zaprime informaciju o uplati, CrossRef pridrućuje kontakt-osobe na svoje mailing liste te daje depozitorski pristup u svoj sustav (dakle korisnićko ime i lozinku).

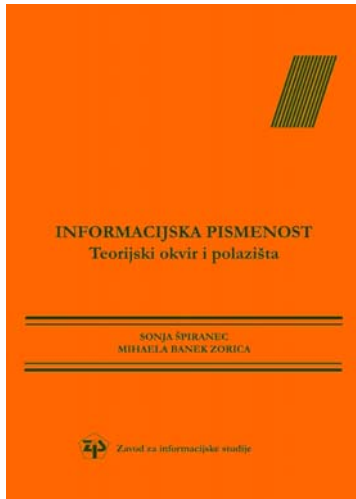
Nakon sređivanja finacijskih obveza i dobivanja pristupa u CrossRefu, krene se u konkretan posao. Postoji znaćajna kolićina dokumentacije i pomoćnih datoteka kreiranih u tu svrhu – koje je svakako korisno konzultirati (http://www.crossref.org/help/CrossRef_Help.htm). Ovdje navodimo nekoliko osnovnih i praktićnih napomena:

- Svaki prilog u ćasopisu (bilo ćlanak bilo prikaz, uvodnik, pa ćak i vijest) dobiva svoj DOI. Cijena toga je 1 USD/po svakom registriranom prilogu/radu objavljenom unazad dvije godine (što za npr. stotinjak priloga iznosi stotinjak dolara). Odlućite li se i starijim radovima iz starijih brojeva dodijeliti DOI, za to se plaća 0,15 USD po prilogu (Tarife vidi na: http://www.crossref.org/02publishers/20pub_fees.html)
- CrossRef dodjeljuje jedino prefiks za izdavaća – a izdavaćima određuje veliku slobodu sheme kojom će evidentirati svoje DOI-je.
  - Primjer : u Croatian Medical Journalu, prilog iz godine 2008., godišća 49. i poćinje na strani 720 ima DOI: 10.3325/cmj.2008.49.720
  - Primjer 2: u Reviji za socijalnu politiku prilog 784, broja 3 godišća 15 ima DOI: 10.3935/rsp.v15i3.784.
- Dakle, kad imate jasnu shemu, znate koji ćete DOI dodijeliti ćlancima koji joć nisu objavljeni (tako da DOI ćlanka npr. slobodno moćete navesti u PDF datotekama ili tiskanoj verziji i prije nego je prijavljen u CrossRef).
- DOI je potrebno prijaviti nakon što je publikacija dostupna online. Tek tada on postaje aktivan.
- "Rućno" se DOI mogu prijavljivati preko web deposita (<http://www.crossref.org/webDeposit/>) gdje se unesu informacije o publikaciji, a potom o svakom pojedinom prilogu, pomoću ćega se registrira DOI za taj prilog. Problem s ovim pristupom je u tome što se mora unositi dosta informacija (ukljućujući i dodijeljeni DOI) o svakom pojedinom prilogu.
- Alternativno, moguće je skupno (na <http://doi.crossref.org/>) prijaviti XML datoteku koja sadrži sve DOI informacije za pojedini prilog, broj ili ćitavu arhivu ćasopisa. To nema smisla ćiniti "rućno", ali ako već imate objavljen sadrćaj online sa svim podacima (kao što je npr. slućaj u Hrćku), ovo uvelike olakšava i ubrzava posao prijave DOI-ja:
  - U OJS-u postoji Plugin koji generira XML s prijavom DOI-ja temeljem metapodataka o objavljenim brojevima ili priloćima. Tako posao registracije DOI-ja za ćitav broj (ili ćak ćitavu arhivu) traje tek nekoliko minuta.
  - I pri Hrćku radimo na tome da se u administratorskom sućelju moće generirati DOI za brojeve koje ste objavili na Hrćku (tako da vam ostaje samo ih prijaviti u CrossRef).
- ćlanstvo u CrossRefu nosi i neke obveze. Najvaćznija od njih je ta da je pri popisu literature u svim ćlancima potrebno navoditi DOI identifikatore za sve bibliografske ćestice koje ga imaju (ovo se jednostavno moće provjeriti iz CrossRef servisa na adresi <http://www.crossref.org/guestquery/>).

Priredili Tibor Tóth i Teo Matković

Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta / Sonja Špiranec, Mihaela Banek Zorica

Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2008.

Na samom kraju prošle godine objavljena je nova knjiga Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu naslovljena *Informacijska pismenost: teorijski okvir i polazišta*. Izlazak knjige na zanimljiv se način poklopio s projektom HID-a radnog naziva *Informacijsko opismenjivanje studenata pri visokim učilištima RH* u okviru kojeg studenti ovog Odsjeka analiziraju zastupljenost pojedinih dionica informacijske pismenosti u novim (tzv. bolonjskim) studijskim programima.

Sama knjiga nastala je kao reakcija na činjenicu da pregršt preporuka, rasprava o obrazovanju i donesenih strategija u Hrvatskoj nedovoljno eksplicitno iskazuju, dapače izostavljaju vrlo očitu spoznaju da je učenje proces zasnovan na informacijama pa je smisljena reforma obrazovanja nemoguća bez snažne usredotočenosti na informacijski kontekst 21. stoljeća. Iz tog razloga sve važnije postaju sposobnosti vladanja informacijskim krajolicima tj. sposobnosti i vještine pristupa, pronalaženja, vrednovanja i korištenja informacija.

Zainteresirani čitatelj naći će bogat argumentacijski okvir za navedene konstatacije, a kao potencijalnu publiku uz knjižničarsku moguće je navesti i obrazovnu zajednicu, sadašnje i buduće učitelje i nastavnike koji čine ključnu kariku u informacijskom opismenjivanju. Naravno, knjiga je namijenjena i široj informacijskoj zajednici kojoj bi izložene, uglavnom teorijske rasprave trebale poslužiti kao poticaj i osnaživanje u uvjerenju o informacijskoj pismenosti kao važnom uporištu sustavnoga profesionalnog djelovanja. Knjiga je namijenjena i svim istraživačima i studentima koji se kreću u širokom interdisciplinarnom prostoru koji udomljuje teme kao što su cjeloživotno učenje, informacijsko društvo i društvo učenja, informacijski procesi i upravljanje znanjem. Namijenjena je i svim praktičarima koje zaokupljaju navedena i srodna pitanja, osobito upravljačkim strukturama raznih organizacija koje žele postati modernim učećim organizacijama, optimizirati uporabu raspoloživih informacijskih izvora te djelovati prema načelu višesmjernje razmjene i dijeljenja znanja.

Ovakvi ciljevi proizlaze i iz sadržaja knjige koja je podijeljena na sljedeća poglavlja: *Zašto informacijska pismenost, Evolucija koncepta, pojmovna određenja i relevantna istraživačka težišta, Modeli i standardi, Informacijska pismenosti i pismenosti za 21. stoljeće, Uloga knjižnica u informacijskom opismenjivanju, Korelacija informacijske pismenosti i obrazovanja, Informacijska pismenost na radnom mjestu, Informacijska pismenost i narodne knjižnice, Informacijska pismenost i Web 2.0, Implementacija, promicanje i vrednovanje informacijske pismenosti*.

Sonja Špiranec

Arhivska praksa 11/2008

U Tuzli je, 9. i 10. listopada 2008. g., održano 21. međunarodno savjetovanje „Arhivska praksa 2008“ s oko 200 sudionika i predavača iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Slovenije i Srbije. Organizator događanja je Arhiv Tuzlanskog kantona, pod pokroviteljstvom Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Federalnog ministarstva kulture i sporta. Autori iz Hrvatske bili su: Mirjana Gulić, dr. sc. Živana Heđbeli, mr. sci. Dražen Kušen, Vlatka Lemić, Leila Memišević, Darko Rubčić, Zoran Stanković i Zrinka Tolić-Nikolić. Ukupno 33 referata sa skupa objavljena su u časopisu Arhivska praksa, god. 11/2008, ISSN 1512-5491.

Više na: http://www.arhivtk.com.ba/index_files/Page1703.htm

Živana Heđbeli

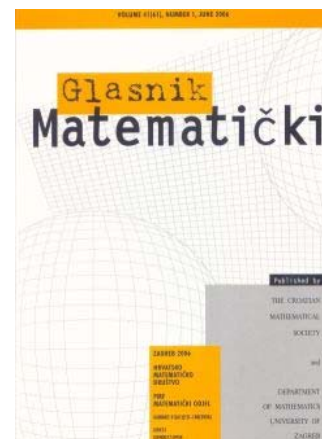
Glasnik matematički : još jedan hrvatski časopis u bazi Science Citation Index Expanded

Zadovoljiti stroge kriterije selekcije časopisa za bazu SCI-Expanded nije lako, no potrebno je biti i ustrajan u nastojanju da se neki časopis uvrsti u tu poznatu bazu. Od 2008.godine časopis *Glasnik matematički* uvršten je u ovu bazu što znači da će se uskoro u WOS-u moći pretraživati članci iz ovog časopisa počevši od volumena broj 43. Za sada se podaci o časopisu mogu pronaći i na listi časopisa koji su dodani u bazu u zadnjih dvanaest mjeseci na adresi <http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlcovchanges.cgi?PC=D>.

Uredništvo ovog časopisa čine uvaženi stručnjaci iz zemlje i inozemstva. Svojim radom i strateškim odlukama ono je unaprijedilo časopis u zadnjih desetak godina. To se odnosi na uvođenje međunarodne recenzije, jezik sažetaka, digitalizaciju članaka i dodjeljivanje DOI-a člancima. Recenziranju podliježu svi članci i to od strane dva strana recenzenta, a jezik sažetaka je od 1990.g. isključivo engleski. Članci se publiciraju na engleskom, njemačkom, francuskom i ponekad ruskom jeziku.

Na internetu su svima dostupni *Sadržaji* i cjeloviti tekstovi članaka svih volumena od 1966.g. do 2004.g., a do 2008.g. samo za pretplatnike časopisa, putem GoogleScholar-a ili GoogleBooks-a na adresi: <http://web.math.hr/glasnik/PastVol.html>. Ovakav rezultat se postigao prepuštanjem digitalizacije starijih godišta Google-u nakon entuzijastičkog rada tehničkog urednika i izvršnog urednika časopisa na digitalizaciji zadnjih deset volumena koji se mogu vidjeti i na Hrčku. Tako je časopis postao hibridan s ograničenim pristupom na nove bojeve u elektroničkom izdanju čiji „pomični zid“ (engl. moving wall) iznosi četiri godine.

Jasna Dravec-Braun

Poštanski sandučić za komentare i prijedloge čitatelja

Poštovani čitatelji,

e-mail adresa uredništva: ivo.tokic@ina.hr

Želimo čuti što mislite o našem glasilu, vaše prijedloge čega bi trebalo biti više, a čega manje, kako bi nam pomogli da budemo korisniji.

Uredništvo

HID-Drobilica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, dr.sc. Živana Hedbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš
HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285